

בשביולי הפרשה

ישיבת מיר ירושלים

גיליון שבועי לתלמידי, בוגרי וידידי ישיבת מיר

פרשת ויחי, תשפ"ו

זמני כניסת השבת

Baltimore, MD - 4:36	Minneapolis, MN - 4:25
Brooklyn, NY - 4:22	Miami, FL - 5:24
Chicago, IL - 4:11	Monsey, NY - 4:21
Houston, Texas - 5:16	Montreal, Quebec - 4:04
Johannesburg, S. Africa - 6:45	Passaic, NJ - 4:22
Lakewood/Deal, NJ - 4:25	Toronto, Ontario - 4:34
London, UK - 3:48	Yerushalayim - 4:11
Los Angeles, CA - 4:37	Zurich, Switzerland - 4:28

בשביולי הלכה

ע"י הרב הגאון מאיר צבי שפיצר שליט"א
הערות בעניני הלכה. הלכה למעשה יש לשאול לרב

ברכת שעשה לי נס

האחים אמרו לו ישטמנו יוסף, ואמרו חכמים כי חזר יוסף להודות על הבור שעשה לי נס במקום הזה. וע' שו"ע רי"ח שמברך אפילו אין ניכר הנס באותו מקום. וע"ש בשו"ע דבמקום שנעשה נס לכל ישראל ג"כ מברך שעשה נס לאבותינו, אבל דוקא אם ניכר במקום הנס.

ועוד שם בשו"ע שבנו או נכדו מברך שעשה לאבותי נס במקום הזה. ויש לעיין אי מברך בחזר למחנה השמדה שניצל ממנו אביו. ולכא' פשוט דהוי מקום שנעשה נס לאביו, אלא שיש לדון דעכשיו אין ניכר במקום. והשאלה אי דינו כמו ברכת שעשה לי נס במקום הזה שמברך אפילו אין ניכר הנס באותו מקום, או דילמא הוי כמו ברכת שעשה נס לאבותינו שמברך דוקא אם ניכר במקום הנס.

וע' גר"ז הל' ברכת הנהנין פי"ג א' לענין בנו ונכדו דבעי דוקא ניכר מתוך המקום, אבל נשמת אדם ס"ה א' אמר לבתו לברך לעולם היא ובניה וכו' כי נפל עליה החומה, ולכא' לא חשיב ניכר מתוך המקום.

ונראה לבאר המח'. והנה ע' בצל החכמה ח"ה ס"ג טעם הוא עצמו מברך באין ניכר היינו כי מתעורר כשרואה, וא"כ לא שייך בבנו וכדברי הגר"ז. אבל האחרונים פירשו החילוק כי ברכת שעשה לי נס הוא הודאה אבל ברכת שעשה לאבותינו הוא ברכת השבח וכמו עושה מעשה בראשית. ולפי"ז גם בנו יברך אף שאינו ניכר כי שייך אצלו ברכת הודאה, וכדברי נשמת אדם. וע' מרומי שדה ברכות נ"ד.

הערות ותגובות בלש"ק או באנגלית יתקבלו
ברצון במייל bishvileihalacha@themir.org

שמש באודסה דום

חודש טבת ת"ש. ישיבות רבות גלו לווילנא שתחת שלטון ליטא. השמועות הקשות שהגיעו מארצות הכיבוש הנאצי מחד והמחשבות על הנפילה בידי הרוסים הסובייטים מאידך החרידו את הלבבות. הפחד היה מוחשי ומאיים. מרן רה"י הגאון החסיד הרב אליעזר יהודה פינקל זצלה"ה החזיק בידו סרטיפיקט לעלות לארץ ישראל, אך לעת עתה נשאר עם בני הישיבה וניסה בכל דרך לקבל סרטיפיקטים עבור הישיבה כולה. משאל הצליח לקבל אשרות כניסה עבור הישיבה כולה, לא לאמריקה ולא לארץ ישראל, החליט לעלות לארץ ישראל ולנסות להשפיע על השלטונות הבריטיים ששלטו בארץ לתת אישורי עליה לכל בני הישיבה.

ביום ראשון י"ט בטבת ת"ש עזב מרן רה"י זצ"ל את הישיבה לתחנת הרכבת בוילנא כדי לעלות על הרכבת למוסקבה, משם להמשיך לאודסה, ממנו אודסה להפליג לאיסטנבול בירת טורקיה, משם להפליג לבירות לבנון ומשם להגיע לארץ ישראל.

בתחנת הרכבת פגש מרן רה"י את מרן הגרי"ז מבריסק שהחליט אף הוא יחד עם משפחתו לעשות את אותה הדרך לארץ ישראל. יחד עלו על הרכבת ונסעו במשך יממה שלמה עד שהגיעו ביום שני למוסקבה. כאשר בירדו מתי יוצאת רכבת לאודסה, התברר כי הרכבת הבאה יוצאת רק ביום רביעי בשעה 12:00 והנסיעה נמשכת יומיים שלמים. אם הנסיעה תתנהל ללא עיכובים כלל, דבר נדיר באותם ימי מלחמה, הם צפויים להגיע לאודסה ביום שישי בצהריים, כאשר השבת נכנסת בשעה 15:00.

הזמן דחוק מאוד, אולם הרכבת הבאה לאודסה יוצאת רק ביום ראשון בשבוע הבא, וקיים חשש שבינתיים אנשי הנקו.ו.ד. (המשטרה הרוסית החשאית) יתחרטו על האישור שניתן לשתי משפחות לצאת מ'גן העדן' הרוסי. במצב זה של ספק פיקוח נפש עלו לרכבת ביום רביעי.

מחשש שמא תתעכב הרכבת בדרך ויגיעו ח"ו בשבת, לאורך כל הנסיעה אמר מרן הגרי"ז תהלים ועודד גם את שאר היהודים ברכבת לנהוג כך. המתח הורגש באוויר במשך כל הנסיעה. למחרת, ביום חמישי, היה ברור כי הרכבת נמצאת באיחור של שעותיים. האם יספיקו להגיע לפני כניסת השבת?

יום שישי הגיע, המתח היה רב, והנה לפתע האיזה הרכבת את מהירות נסיעתה ונסעה במהירות עצומה. האיחור הלך והצטמצם וככל שחלפו השעות גבר המתח. בשעה 14:30 עצרה הרכבת בתחנת אודסה.

עם עצירת הרכבת, פנה מרן רה"י לנוכחים ואמר: "התהלים של הבריסק'ר רב העמידו את השמש באודסה דום!" אז פנה למרן הגרי"ז ואמר: "נס הוא ומופת גלוי".

פריקת המזוודות מהרכבת ארכה עוד כ-15 דקות, וכעת השבת כבר עמדה בפתח. כל הציוד הועמס על עגלה שנהוגה הייתה בידי עגלון גוי ומרן רה"י ומשפחתו, מרן הגרי"ז ומשפחתו ובעקבותיהם גם שאר היהודים שהיו במקום, פתחו בתהלוכה רגלית לכיוון בית המלון לעיניהם המשתאות של הגויים.

ע"פ הספר האבא מסלבוזקה

ייעל יוסף לקבור את אביו (נז)

הגמ' במס' סוטה (דף י"ג ע"א) מספרת שבעת קבורת יעקב אבינו במערת המכפלה, היה עשו מעכב ולא נתן לקבור משום שטען שמקום זה שייך לו. והשיבו לו בני יעקב שאביהם קנה זאת ממנו, ועשו ביקש לראות את שטר המכירה, אך כיון שהשטר היה במצרים שלחו את נפתלי שהיה קל רגלים, ובינתים לא קברו את יעקב. ממשכה הגמ' ומספרת, במאורע נכח חושים בן דן שהיה כבד שמיעה, ובעת שהות שאל למה מתעכבים, וענו לו שמחכים עד שיחזור נפתלי, אמר חושים ובינתיים יהא אבי אבא מוטל בבזיון? נטל מקל והכה בראשו של עשו והרגו.

הקשה מרן ראש הישיבה שה"ת הגאון הרב חיים שמואלביץ זצלה"ה, כיצד יתכן שבני יעקב, שבטי י-ה, לא הזדעזעו מהמצב שאביהם מוטל בבזיון, ורק חושים בן דן, נכדו של יעקב, לא יכול היה להשלים עם המצב? ומדוע לא הרגישו כולם בבזיון שיעקב מוטל עד שיחזור נפתלי ממצרים?

וביאר, שמכאן אנו למדים יסוד נפלא, מידת ההרגל הזו הטבועה בנפשו של האדם, מסייעת לעמוד אף במצבים הקשים ביותר, כל בני יעקב ובני בניו הנלוים עמו, כיון ששמעו את ערעורו של עשו על מקום הקבורה, החלו להתווכח עמו ולהשיב לו על טענותיו, ומתוך כך התרגלו למצב ושוב לא חשו בבזיון שבדבר. ברם, דוקא חושים בן דן שהיה כבד שמיעה לא שמע את אותן טענות שקדמו, לעיניו נגלה פתאום המצב הקשה: "אבי אבא מוטל בבזיון", ומיד בערה בו קנאת כבוד אבי אביו והרג את עשו.

זהו כוחו של ההרגל, אסונו של האדם הוא בכך שהוא מתרגל למצבו, יהיה גרוע ושפל כאשר יהיה, מסתגל הוא לעמוד אף במצבים הקשים ביותר, ומשלים עם כל מצב שהוא.

נקיות רוחנית בלימוד התורה

כשם שיעקב אבינו ניקה עצמו מכל פניה ומכל צד של נגיעה, ורק אז השיב ליוסף את מה שהורה לו הקב"ה. כך אנו, המבקשים לשמוע ולהבין את דבר ה', צריכים להיות קדושים וטהורים בלי מחיצות שיפרידו בינינו ללימוד התורה. כדי להשיג את ההבנה האמתית בתורה הקדושה שהיא היא דבר ה', צריך להתנקות מכל הפניות. לא ניתן לגשת כמו שניגשים לכל חכמה אחרת, אלא צריך גישה אחרת לגמרי. של טהרה, של נקיות, של הכנעה מוחלטת וביטול כל הנגיעות, ורק אז אפשר לשמוע ולקבל את 'דברי אלוקים חיים'.

הלומד בלא הכנה לדבר ה' - אינו מכוון לישראל

אנחנו חיים יום יום, שעה שעה, ומתכנסים כל העת לשמוע וללמוד את דבר ה'. וכבר ראיתי בחוש, שמי שאינו קדוש וטהור, כל אחד לפי דרגתו, כל מי שלא מרגיש שזה דבר ה' יכול להיות מפלפל ובקי נפלא אבל הוא עקום. אכן יש לו נוי בכשרון שלו, בהברקות שלו, אבל אין לו ישרות! זו לא אמת. כדי שהתורה תקבע באדם, צריך שאדם יבין שהתורה זה דבר ה', צריך להיות אדם אחר. התורה היא דבר קדוש ואינה נקלטת בן אדם טמא. ולהיפך, מי שמקדש את עצמו ומשיל מעליו את כל החומריות והטומאה, הוא יכול ללמוד ולקלוט את דבר ה'. אף מי שנראה כאילו הוא הבחור הפשוט ביותר, אם הוא 'ערלאכער', אם מעשיו, הנהגתו, מלבושו ודיבורו הם באופן הראוי והנכון, יכול הוא לקלוט את דבר ה'. וכמו שאמרנו, רבים כאלו שמצד כשרונותיהם ותכונותיהם לא התאימו כ"כ לגדלות מופלגת בידיעות ובעמקות בתורה, הצליחו הרבה למעלה מכוונם. וכל זאת משום שנגשו ללימוד כמו שניגשים לדבר ה'! בטהרה, בנקיות, ומתוך יראת שמים.

ישנו מעשה ידוע על ה'אלטער מקלם' שרצה לבדוק האם בנו לומד כראוי או לא. נכנס לחדרו, וכשראה שהכול מסודר במיטתו, בארוננו וכו' והבין שבנו לומד כראוי. ואני אומר בזה, שדבר פשוט הוא, שכאשר אדם נמצא לבד, רק הוא והקב"ה - אז הוא נמדד. איך הוא מתנהג, הן בצניעות, הן בקיום ההלכה, הן בהליכה לפני משורת הדין. המדידה היא במקומות בהם האדם אינו צריך להראות לאף אחד כיצד הוא מתנהג, במקומות בהם לא מסתכלים מהחלונות לראות מה מעשיו. לפי הנהגת האדם בדברים הקטנים, הוא יכול למדוד את עצמו האם הוא זך ונקי, האם מעשיו הם בקדושה ובטהרה.

חיי האדם אינם תלויים ברצונותיו ובדעותיו, אלא יש 'שולחן ערוך' שמדריך כיצד לנהוג בכל פרט, ואפילו איך צריך להתלבש. הכול זה הלכה, כל פסיעה ופסיעה בחיים צריכה להיות על פי הלכה, ואל לו לאדם לחשוב שאם עושה איזה דבר שלא כשורה זה לא יהיה ניכר עליו. שהרי אף אם לא יתגלה לרבים מה הם מעשיו, הלא הפנים של אדם זה מאירים אחרת, הוא כבר אינו נקי וטהור כמו שהיה קודם לכן. ואין הכוונה לעשיית עבירות שבודאי משפיעות על האדם, הימנעות מעשיית עבירות אינה מספקת, אדם צריך לנהוג בקדושה ובטהרה. אמנם לא מוטל על האדם לנהוג ב'טבילת שלג' ולא בכל מיני מידות נשגבות של חסידות וצדקות, אבל מוטל עליו להקפיד על הצניעות במעשיו שבכל יום ויום. אם חסר את ההקפדה הזו, הרי שחסר בנקיות וטהרה וממילא חסר לאדם גם בשלמות התורה. וכל אחד מכיר את עצמו, ויכול לבדוק את עצמו כשהוא בחדר לבד,

"ואני בבאי מפדן מתה עלי רחל בארץ כנען בדרך בעוד כברת ארץ לבא אפרתה ואקברה שם בדרך אפרתה הוא בית לחם" (בראשית מח, ז)

"ואני בבואי מפדן - ואף על פי שאני מטריח עליך להוליכני להקבר בארץ כנען, ולא כך עשיתי לאמך, שהרי סמוך לבית לחם מתה"

"כברת ארץ - מדת ארץ, והם אלפים אמה כמדת תחום שבת, כדברי רבי משה הדרשן. ולא תאמר שעכבו עלי גשמים מלהוליכה ולקברה בחברון, עת הגרוד היה, שהארץ חלולה ומנוקבת ככברה"

"ואקברה שם - ולא הולכתיה אפילו לבית לחם להכניסה לארץ, וידעתי שיש בלבך עלי [תרעומת], אבל דע לך שעל פי הדבור קברתיה שם שתהא לעזרה לבניה כשיגלה אותם נבוזראדן, והיו עוברים דרך שם, יצאת רחל על קברה ובוכה ומבקשת עליהם רחמים, שנאמר (ירמיה לא יד) קול ברמה נשמע רחל מבכה על בניה וגו', והקב"ה משיבה (ירמיה לא טו) יש שכר לפעולתך נאם ה' ושבנו בנים לגבולם". (רש"י)

הקשה מרן ראש הישיבה הגר"ח שמואלביץ זצ"ל, לשם מה האריך יעקב אביו אריכות גדולה בדבריו בכדי לפייס את יוסף על כך שקבר את אמו בדרך, ועוד הוסיף ופייסו שלא היה זה מחמת הגשמים ולא מחמת המרחק וכו', הלא היה עליו לומר ליוסף מיד שלא יקפיד עליו על שקבר את רחל בדרך כיון ש'על פי הדיבור קברתיה'. כך היה ציווי ה', ולשם מה כל האריכות הזו?

כדי לשמוע דבר ה' צריך לסלק את כל המחיצות

ויישב, כי בכדי שישמע אדם את דבר ה', הוא צריך להיות בלי מחיצות, בלי נגיעות ובלי פגם, נקי וטהור ללא שום פירור מאבק הטבע. אם יש לאדם איזו שאלה, פקפוק או מחיצה, והוא מחשב מאיזו סיבה צדדית לעשות מעשה פלוני, הוא לא ישמע דבר ה'. ולכן רצה יעקב להסיר מליבו של יוסף את כל ההסברים האחרים לכך שלא קבר את רחל בחברון, ולהבהיר לו שאין לזה איזו סיבה צדדית משום עיכוב המרחק או טורח הגשמים. רק אז, אחרי שהסיר מדעתו את כל הסיבות שיכלו למנוע את קבורתה עם האבות, יכול היה לומר ליוסף את ההסבר האמתי: "על פי הדיבור קברתיה שם".

בגמרא בגיטין (ו, ב) הובאה מחלוקת בין רבי אביתר עם רבי יונתן בביאור המעשה בפילגש בגבעה, וז"ל הגמרא: "אשכחיה ר' אביתר לאליהו, אמר ליה, מאי קא עביד הקדוש ברוך הוא, א"ל עסיק בפילגש בגבעה. ומאי קאמר? אמר ליה, אביתר בני כך הוא אומר, יונתן בני כך הוא אומר, אמר ליה, ח"ו, ומי איכא ספיקא קמי שמיא? אמר ליה, אלו ואלו דברי אלהים חיים הן. זבוב מצא ולא הקפיד, נימא מצא והקפיד" ע"כ.

מי שמתבונן מעט בדברי הגמרא, הרי הדבר מבהיל. האם כך אנחנו ניגשים לגמרא, האם אף אנחנו מכירים כי המחלוקות והשיטות באמוראים, בראשונים, באחרונים הם דברי אלוקים חיים? האם אין לפעמים איזה הרגשה שהלימוד הוא מעין חכמה מעניינת, חכמה מחכימה, מענגת. ודאי שזה אכן כך, אך לפני הכול הרי אלו 'דברי אלוקים חיים'!

אפילו כאשר בן אדם אוכל רואים חילוק בין מי שנקי וטהור למי שאין לא את כל זה. עשו הוא זה שאמר 'הלעיטני נא'. יש הבדל גדול בין אדם שאוכל בדרכי נימוסין המקובלים אצל בני אדם בעלי תרבות ודרך ארץ, לאדם שאוכל בדרך של 'הלעיטני נא'. מי שדיבורו הוא בלשון 'הלעיטני נא', רואים על ידי זה את תאורת האכילה שלו, ומי שהנהגתו בדרך ארץ רואים על ידי מעשיו מיהו ומה דרגתו.

המעלה הגדולה של כלל ישראל במצרים היתה, שלא שינו את שמם ולא שינו את מלבושם. כל האופנה, כל הלוקסוס של הרחוב הטמא – ודאי משפיע באופן ברור על בחורים. רואים מיד את ההשפעה על הדיבור. יש דיבור 'שיבשע רייד', ויש 'גאס רייד', [יש 'דיבור ישיבתי' ויש 'דיבור רחובי'], וההבדל ביניהם ניכר בקלות רבה בלשונו של האדם, ואף כאלו המבקשים להסתיר מעשיהם ומתנהגים כך רק בחדרי חדרים, הרי שבסוף הכול מתגלה לחוץ. לכל מעשה יש השפעה, אם אדם מקיים מצוות בדקדוק, רואים את על ההנהגה שלו אף בענייני חולין. ואם ח"ו מזלזל בדקדוקים ונותן למצוות לעבור לידו רק בכדי לצאת ידי חובה, אף זה ניכר עליו!

יהי רצון, שיזכנו ה', ויפתח לבנו, ונזכה לתורה האמיתית, שנגיע לדרגה של אלו שלומדים תורת ה' 'דברי אלוקים חיים'.

לבד עם עצמו, לבד עם מחשבותיו, לבד עם העיניים והלב שלו. האם מעשיו ומחשבותיו הם בנקיות ובשלמות או לא. טבע האדם הוא לעשות דברים שעושים רושם, דברים שייגרמו לכך שישתכלו עליו בעין טובה, וכשמתנהג כך כלפי פנים, בתוך תוכו, זה משפיע על אישיותו וממילא ניכר גם כלפי בחוץ.

חסרון בקדושה משפיע על כל המעשים

עד כדי כך חמור מצבו של אדם שחסר לו בקדושה ובטהרה – שעל ידי כך יכול להגיע לידי מידת העזות. אמנם לכאורה התנהגות במידה זו היא מחמת טבעו של האדם. אולם האמת היא, שעל פי התנהגותו של אדם, כך משתנה טבעו. בני ישראל בטבעם הם רחמנים בני רחמנים, ולא שייכים כלל לעזות פנים. אלא שמידת 'רחום' היא אחת ממידותיו של הקב"ה, ובמעלה זו זוכים רק אם יש קדושה וטהרה, רק מי שדבק בקב"ה. אם יש 'והצנע לכת עם אלוקיך'. וכל זה מתגלה מיד, לא צריך להמתין עם זה עד למאה ועשרים, עד עומדו למשפט בפני בית דין של מעלה. אלא מידותיו של אדם מעידות על קדושתו, הדיבור שלו מעיד, העדינות שלו מעידה, משאו ומתנו בין הבריות. קל מאוד להבחין, כולם מבינים על מה אני מדבר...

לעיתים שומעים על סיפורים שונים (ואני לא מאמין שיש לשמועות אלו על מה לסמוך) על מקומות שונים בהם אוכלים בחורי ישיבה, על סוגים שונים של חברים שיש בחורי ישיבה שמשתייכים אליהם וכדו'. כל אחד צריך לבדוק את עצמו, אם הוא באמת נמצא במדרגה הפשוטה של 'נקי וטהור', האם אין שום מחיצה בינו לקב"ה, האם אין שום הפסקה?...

BELOW IS AN ENGLISH ADAPTATION OF THIS WEEK'S PARSHA PREVIEW WHICH CAN BE HEARD LIVE EVERY WEDNESDAY AT 2:15 PM

Adapting, not Adopting, Mesorah

Harav Hagaon Meir Wahrsager Shlita

This parshah discusses the end of Yaakov Avinu's life, when he gave berachos to his sons and to the sons of Yosef, Menashe and Ephraim. To Menashe and Ephraim he gave the famous berachah, בְּךָ יִבְרַךְ – that all of Klal Yisrael's future generations should bench their children to be like Ephraim and Menashe.

The basic question everyone asks is that out of all the many great people in Klal Yisrael's history – the Avos, the shevatim, Moshe, Aharon, Yosef, and Dovid – why are Ephraim and Menashe singled out? What is so special about them that they are held up as the role models all future children in Klal Yisrael should be like?

One of the many explanations is offered by the Ponevezher Rav, who notes that Ephraim and Menashe were unique in that they did not experience yeridas hadoros.

A person can have wonderful children, the best kids, but generally, no one escapes the phenomenon of yeridas hadoros. Each new generation of children is a lower generation, further away from the Avos, further away from Har Sinai, and that's a reality that Hakadosh Baruch Hu ingrained in the world. As great as any particular generation may be, they are not as great as the previous generation.

Ephraim and Menashe were an anomaly; they were upgraded to the level of shevatim, as Yaakov Avinu says: בְּרָאוּבֵן וְשִׁמְעוֹן יִהְיוּ לִי. They even received portions in Eretz Yisrael!

So the berachah we wish to give our children is that they shouldn't experience yeridas hadoros.

I was once zocheh once to hear this vort from Rav Tzvi Partzovitz shlita at a shalom zachor, and he said he wanted to be a shomei'a u'mosif. What, he asked, was Yosef Hatzaddik's secret that enabled him to have children who were not subject to yeridas

hadoros? Perhaps if we can understand the secret of Yosef Hatzaddik, we will also be zocheh to have children like Ephraim and Menashe.

Rav Tzvi noted that a major aspect of Yosef's greatness was that he continued Yaakov's path; Yaakov was an eish, he was a lehavah. He maintained a vision of Yaakov's image – דַּמוֹת דְּיוֹקְנֵנוּ שֶׁל אָבִיו – in his mind, and he sought to perpetuate that legacy.

Most parents, Rav Tzvi said, give their children their own chinuch. But their chinuch is a generation lower than that of their parents, so their children receive a yeridas hadoros form of chinuch. Yosef, however, was giving over the chinuch of Yaakov. And since Menashe and Ephraim received the chinuch of Yaakov, they remained on the level of all the other shevatim.

When Rav Tzvi said this vort at the shalom zachor, Rav Yitzchok Hellman shlita (zuhl zein gezunt) stood up and gave a standing haskamah. It was a beautiful explanation of the koach of Yosef Hatzaddik to be able to raise Menashe and Ephraim in a way that they did not experience yeridas hadoros.

With Hashem's help, I would also like to be a shomeia u'mosif and add an explanation of how Yosef was able to give over the chinuch of the previous generations, which isn't so simple.

Emulating, Not Imitating

When Yosef named his firstborn son Menashe, the reason he gave for this name was כִּי נִשְׁכַּח אֶת כָּל בֵּית אָבִי. Menashe comes from the lashon of forgetting, and he was thanking Hashem for helping him to forget all the travails he endured – and to forget his father's house. He forgot what it was like growing up in Yaakov's house, in that place of kedushah and taharah, in that makom Torah.

Clearly, Yosef considered it a positive development that Hashem helped him to forget his father's house,

BELOW IS AN ENGLISH ADAPTATION OF THIS WEEKS' PARSHA PREVIEW WHICH CAN BE HEARD LIVE EVERY WEDNESDAY AT 2:15 PM

if he gave his son a name that reflected this. But how do we reconcile that with the idea that he kept דמות אביו in his consciousness?

On one hand, Yosef saw himself as a continuation of Yaakov, and he certainly knew that we don't consider later generations to be greater than earlier ones. On the contrary, the closer you are to the Avos, the greater you are. Our task is to continue the mesorah transmitted by our parents and rebbeim.

On the other hand, Yosef was in a new land. He wasn't living in the rarefied atmosphere of his father's house, but in Mitzrayim, which was very far away and very different. Apparently, the meaning of the words כִּי נִשְׁנִי אֶלְקִים אֶת כָּל עֲמָלִי וְאֶת כָּל בֵּית אָבִי is that if Yosef would have had a vivid picture in his mind of his father's house, which is perhaps what he would have wanted, he would have felt compelled to imitate, to practically cut and paste, what he had seen there. But that wouldn't have worked in Mitzrayim, simply because Mitzrayim was not the house of Yaakov.

Hakadosh Baruch Hu helped Yosef to forget the exact picture of his father's house, which meant that he had to work to recapture and conjure up his connection to beis avi while he was in Mitzrayim. In other words, he had to use his own avodah to try to remember what he had seen in his father's house and bring that into Mitzrayim.

Although Yosef did see דמות דיוקנו של אביו, a careful look at Chazal's words reveals that he did not enter the nisayon in Potiphar's house with that image in mind. In the beginning he did not conjure up that image. In fact, Chazal say, he was ready to sin; he hadn't come armed with דמות דיוקנו של אביו. He had to work with his own avodah of וַיִּמָּאן – he pushed himself to withstand the nisayon, and through his own avodah he was able to bring back דמות דיוקנו של אביו. In conjuring up that image, he wasn't copying it; he was transplanting it into Mitzrayim. This is the tremendous balance that Yosef Hatzaddik had to strike.

I'd like to suggest that this is what he did in his chinuch as well. Returning to the original vort about Yosef's chinuch, yes, it's true that Yosef was zocheh to have children on the level of Menashe and Ephraim because

he transmitted the chinuch of Yaakov. But it wasn't cut and paste; he didn't copy exactly what Yaakov had done in his holy house. The words נִשְׁנִי אֶלְקִים אֶת כָּל עֲמָלִי וְאֶת כָּל בֵּית אָבִי convey that he didn't have the exact picture of beis avi in his mind. But what he did do was take the fundamentals and apply them to his children, who were being raised in Mitzrayim. When raising children in that environment, he couldn't imitate exactly what he had seen growing up in Yaakov's house, but he took the main principles.

He didn't say, "Well, it's a new generation, this is Mitzrayim, so let me forget everything and not try to bring over the mesorah I received from my father." Rather, he strove to continue Yaakov's mesorah as much as possible. But his chinuch couldn't be an imitation. He had to take the fundamentals and apply them, perhaps using a different formula in conveying them.

Yosef, through his own avodah, took the דמות דיוקנו – what he received from the preceding generations – and found the right way to present it to his children. This is the balance that we have to strike in our chinuch as well. Either extreme is incorrect.

Those who think we can't use the old ideas and fundamentals of the mesorah are certainly wrong; these foundations are sacred, and we dare not abandon them. Indeed, we are taught that the words אָשָׂא עֵינַי אֶל הַהוֹרִים can be read as אָשָׂא עֵינַי אֶל הַהָרִים, conveying that we must always look back to our parents, grandparents, and rebbeim and strive to emulate them. There must always be an inner desire to capture the fundamentals imparted by the earlier generations.

But we have to balance that with the realities of today. There's no way we could convey the mesorah exactly as it was transmitted then; it's a different generation. But if we somehow manage to adapt the mesorah to today's generation, we can tap into the tremendous ability that Yosef HaTzaddik possessed – to blend the two elements, one on hand forgetting his father's house and on the other hand bringing the דמות דיוקנו into a new place and a new generation, and be zocheh to have children who are like Ephraim and Menashe.

Gut Shabbos.